

**SANOAT KORXONALARIDA MEHNAT RESURSLARIDAN SAMARALI
FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH****Sadirov Sohibjon**

Buxoro muhandilik-texnologiya instituti magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11605062>

Annotatsiya: Ushbu maqolada sanoat korxonalarida mehnat resurslaridan samarali foydalanish va uni takomillashtirish masalalari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot usullari sifatida adabiyotlar tahlili, statistik ma'lumotlar tahlili va korxonalarda kuzatuvlar o'tkazish qo'llanilgan. Tahlil va muhokamada ushbu omillarning ahamiyati va ularni amalga oshirish yo'llari batafsil yoritilgan.

Kalit so'zlar: sanoat korxonalari, mehnat resurslari, samaradorlik, mehnat unumdorligi, rag'batlantirish, mehnat sharoitlari, zamonaviy texnologiyalar

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы эффективного использования трудовых ресурсов и их совершенствования на промышленных предприятиях. В качестве методов исследования использовались анализ литературы, статистический анализ данных, проведение наблюдений на предприятиях. В анализе и обсуждении подробно освещается значение этих факторов и пути их реализации.

Ключевые слова: промышленные предприятия, трудовые ресурсы, эффективность, производительность труда, стимулы, условия труда, современные технологии

Abstract: This article covers the issues of effective use of labor resources in industrial enterprises and its improvement. Literature analysis, statistical data analysis, and enterprise observations have been used as research methods. In the analysis and discussion, the importance of these factors and the ways of their implementation are covered in detail.

Keywords: industrial enterprises, labor resources, efficiency, labor productivity, incentives, working conditions, modern technologies

Sanoat korxonalarida mehnat resurslaridan samarali foydalanish iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Mehnat resurslarining samaradorligi bevosita ishlab chiqarish hajmi, mahsulot sifati va korxonaning raqobatbardoshligiga ta'sir qiladi [1]. Shu sababli, mehnat resurslaridan oqilona foydalanish va uni doimiy ravishda takomillashtirib borish dolzarb vazifalardan biridir.

USULLAR VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Tadqiqot davomida bir qator usullar qo'llanilgan. Birinchi navbatda, mavzuga oid ilmiy adabiyotlar, maqolalar va hisobotlar o'rganib chiqildi. Xorijiy

va mahalliy olimlarning mehnat resurslaridan samarali foydalanish bo'yicha tadqiqotlari tahlil qilindi [2; 3; 4]. Bundan tashqari, bir qator sanoat korxonalarida kuzatuvlar o'tkazildi. Kuzatuvlar davomida mehnat sharoitlari, ishchilarning ish joyi bilan ta'minlanganligi, texnologik jarayonlar va boshqa jihatlar o'rganilib, mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligiga ta'sir qiluvchi omillar aniqlandi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, sanoat korxonalarida mehnat resurslaridan samarali foydalanish bir qator omillarga bog'liq. Birinchidan, xodimlar malakasi va ko'nikmalari muhim ahamiyatga ega. Yuqori malakali xodimlar mehnat unumdorligini oshirish va mahsulot sifatini yaxshilashga yordam beradi [5]. Ikkinchidan, mehnat sharoitlari ishchilar faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Qulay ish joyi, zarur asbob-uskunalar bilan ta'minlanganlik, sanitariya-gigiena talablariga rioya qilish mehnat samaradorligini oshirishga xizmat qiladi [6].

Uchinchidan, xodimlarni rag'batlantirish tizimi muhim omil hisoblanadi. Moddiy va ma'naviy rag'batlantirish, mehnatni to'g'ri tashkil etish va adolatli baholash ishchilar motivatsiyasini oshiradi [7]. To'rtinchidan, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish mehnat unumdorligini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Avtomatlashtirilgan tizimlar, robototexnika, raqamli texnologiyalar ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirishga yordam beradi.

TAHLIL VA MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari asosida shuni ta'kidlash mumkinki, sanoat korxonalarida mehnat resurslaridan samarali foydalanish uchun kompleks yondashuvni qo'llash zarur. Xodimlarning malakasini doimiy ravishda oshirib borish, ularning kasbiy rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratish lozim. Buning uchun korxona ichida o'quv kurslari, treninglar, seminarlar tashkil etish, xodimlarning tashqi o'quv dasturlarida ishtirokini ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

Mehnat sharoitlarini yaxshilash, xodimlarning xavfsizligi va sog'lig'ini ta'minlash bo'yicha doimiy ishlar olib borish kerak. Ish joylarini ergonomik talablarga muvofiq jihozlash, sanitariya-gigiena normalariga rioya qilish, shaxsiy himoya vositalarini takomillashtirish kabi tadbirlar mehnat samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Xodimlarni rag'batlantirishning samarali tizimini joriy etish zarur. Ish haqini adolatli va shaffof tarzda belgilash, mukofotlar va qo'shimcha to'lovlarni

joriy qilish, notijorat rag'batlantirishni qo'llash (masalan, dam olish kunlari, tibbiy sug'urta) kabi omillar xodimlarning mehnat motivatsiyasini oshiradi.

Ishlab chiqarish jarayonlariga zamonaviy texnologiyalarni joriy etish lozim. Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari, robototexnika, sun'iy intellekt kabi texnologiyalar mehnat unumdorligini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi. Shu bilan birga, xodimlarning bunday texnologiyalardan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish, ularni o'qitish va qayta tayyorlash tadbirlarini o'tkazish muhim ahamiyatga ega.

XULOSALAR

Sanoat korxonalarida mehnat resurslaridan samarali foydalanish va uni takomillashtirish bugungi kunda dolzarb masalalardan biridir. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, mehnat resurslarining samaradorligini oshirish uchun bir qator muhim omillarni hisobga olish zarur, jumladan, xodimlar malakasi va kasbiy rivojlanishini ta'minlash, mehnat sharoitlarini yaxshilash va xavfsizlikni ta'minlash, samarali rag'batlantirish tizimini joriy etish, zamonaviy texnologiyalarni ishlab chiqarishga tatbiq etish.

Ushbu omillarni hisobga olgan holda, sanoat korxonalari o'z mehnat resurslaridan yanada samarali foydalanish va raqobatbardoshlikni oshirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Mehnat resurslarini boshqarishda tizimli yondashuv, doimiy monitoring va tahlil, xodimlar bilan ochiq muloqot muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, davlat tomonidan ham sanoat korxonalariga mehnat resurslarini rivojlantirish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash borasida ko'mak berish zarur.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdurakhmanov, K.X., 2020. Labor economics and sociology. Tashkent: Baktria press. [1]
2. Azimov, B. F., & Quدراتova, G. M. (2023). Oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshirish. Science and Education, 4(7), 476-481.
3. Quدراتova, G. (2024). THE IMPORTANCE OF INNOVATIVE POTENTIAL IN INCREASING COMPETITIVENESS. Modern Science and Research, 3(1), 933-938.
4. Mahmudovna, Q. G. (2024). RAQOBATDOSHLIKNI OSHIRISHDA INNOVATSION SALOHİYATNING AHAMIYATI.
5. Quدراتova, G. (2024). THE IMPORTANCE OF INNOVATIVE ACTIVITY IN INCREASING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. Modern Science and Research, 3(2), 1257-1261.
6. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion faoliyatning ahamiyati.

7. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini tavsiflovchi omillar. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 620-627.
8. Mahmudovna, G. G. (2024). Competitive strategies, the importance of using innovation in their implementation. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali| journal of economy and modern technology*, 3(5), 8-14.
9. Mahmudovna, Q. G. (2024). Raqobat strategiyalari, ularni amalga oshirishda innovatsiyalardan foydalanishning ahamiyati. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali| journal of economy and modern technology*, 3(5), 15-21.

